

STM 1921

**Autografer av L. van Beethoven i K. Musikaliska
Akademien**

Av C. F. Hennerberg

© Denna text får ej mångfaldigas eller ytterligare publiceras utan tillstånd från författaren.

Upphovsrätten till de enskilda artiklarna ägs av resp. författare och Svenska samfundet för musikforskning. Enligt svensk lagstiftning är alla slags citat tillåtna inom ramen för en vetenskaplig eller kritisk framställning utan att upphovsrättsinnehavaren behöver tillfrågas. Det är också tillåtet att göra en kopia av enskilda artiklar för personligt bruk. Däremot är det inte tillåtet att kopiera hela databasen.

sångare med en repertoar, som man ännu ej hunnit att helt förgäta. Dessa tre unga sångare voro Olle Strandberg, dennes broder Carl Strandberg (Talis Qualis) samt Herman Säterberg.

De hyllande studenterna lyckades dock ej med alla sina röster jämte »Engelens kallelse» vinna gehör och göra Almqvist till professor i Lund. Men »kallelsen» tystnade icke; år efter år ljöd Törnrossången från Lundagård och återljöd länge långt bortom stadens hank och stör.

Förutom den av gammalt hängivna Stockholmskretsen med Lindbladiska hemmet såsom centrum fick Törnrosskalden, såsom han själv betygar, i Skåne sina bästa vänner. Och det kan hända, att man i ett och annat skånskt hem får höra Almqvists sänger ännu i dag.

AUTOGRAFER AV L. VAN BEETHOVEN I K. MUSIKALISKA AKADEMIEN.

MEDDELADE AV

C. F. HENNERBERG.

I bland K. Musikal. Akademiens rika samlingar av autografer av tonsättare och andra musikaliska konstnärer befinna sig även några minnen i handskrift av L. van Beethoven. I utgivna samlingar av Beethovens brev finnes den skrivelse publicerad, som B. tillställde K. Musikaliska Akademien med anledning av B:s inval år 1822 som akademiens ledamot¹.

Mindre känt är emellertid ett i Akademiens bibliotek förvarat brev, helt och hållet skrivet av Beethoven. Det är ställt till violoncellisten VINCENT HAUSCHKA, som en tid hade anställning vid hovoperan i Wien såsom någon sorts arrangör, och har uppenbarligen avseende på det första framförandet av operan *Fidelio* år 1814. Operan hade som bekant tidigare givits under namn av *Leonora*, och efter en genomgripande omarbetning till såväl text som musik gavs åt densamma namnet *Fidelio*. När operan i sitt nya skick första gången skulle uppföras, hade man av något förbiseende råkat på teateraffischerna få det gamla namnet, *Leonora*, tryckt i st. f. *Fidelio*. Härpå syftar B. i brevet genom det skämtsamma uttrycket »des veruntreuten *Fidelio*».

Brevets lydelse är följande:

Es ist nöthig, lieber V., dass wir uns sogleich sprechen wegen des veruntreuten *Fidelio*. Lassen sie sagen, ob ich sogleich oder wenn immer noch heute mit ihnen zusammenkommen. Adieu.

Ihr

Ludvig van Beethoven.

¹ Brevet, som är avfattat på franska språket och endast har underskriften av Beethoven själv, finnes infört i »Beethovens brev, i urval översatta av GUNNAR NORLÉN. Med inledning av TOBIAS NORLIND. Uppsala, J. A. Lindblads förlag 1920, sid. 140. Omedelbart förut finnes det brev, som Beethoven av samma anledning sände till konung Karl XIV Johan. Franska orig. finnes i Högtidstal av Oscar Fredrik, utg. av FR. CRONHAMN, Sthlm 1885, s. 134 ff.

Adressen på brevets baksida lyder:

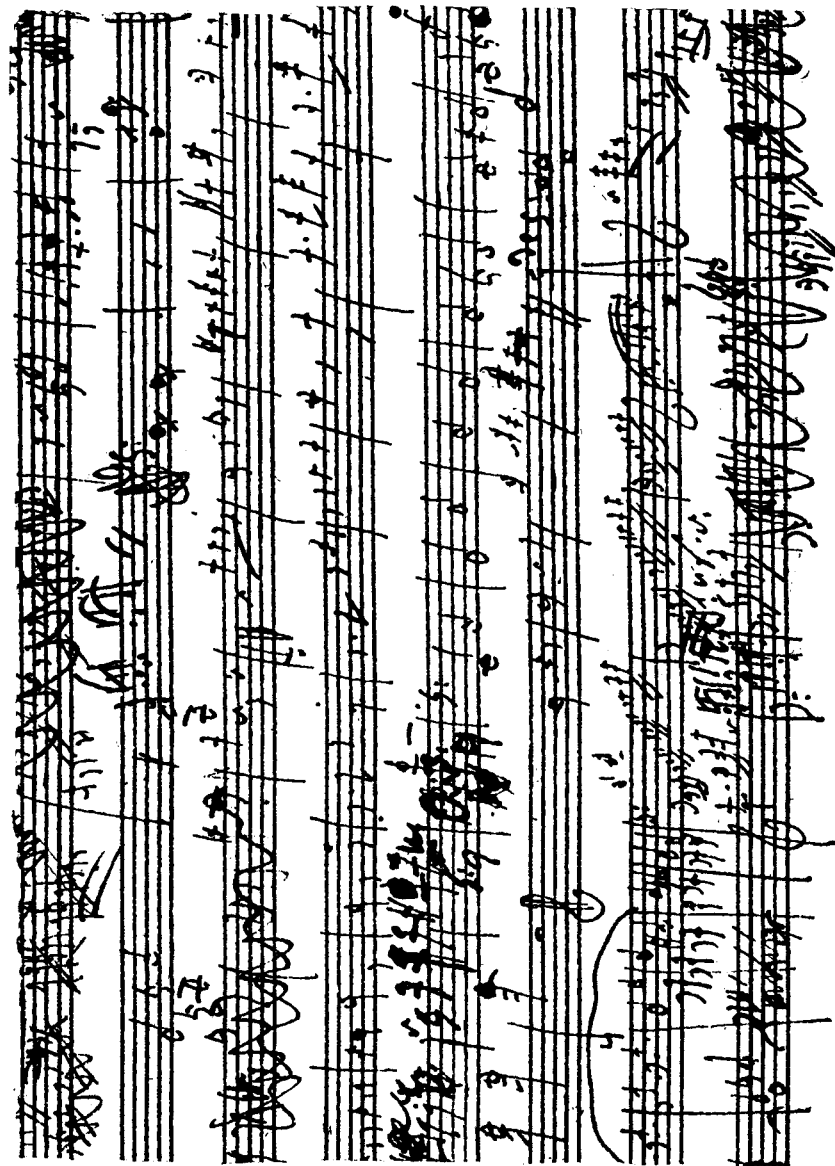
An Herrn V. Hauschka.

En annan autograf av B. är ett fragment av skissen till första satsen av pianosonaten i E dur, op. 14 n:r 1, varav här meddelas ett facsimile.

Trots det fragmentiska skicket, vari autografen befinner sig, erbjuder densamma icke ringa intresse. Man ser här ett typiskt exempel på Beethovens skisser, huru han tid efter annan stryker, ändrar och rättar det första uppslaget, till dess han finner sig fullt tillfredsställd med sitt verk. I föreliggande aktstycke känner man lätt igen det allra mesta av satsens musikaliska innehåll sådant det ter sig i den tryckta sonaten, däribland några partier, som oförändrat införts i slutet av satsen. Så t. ex. å tredje notsystemet det nedgående skalmotivet med början på tvåstruket h, vilket motiv sedan som bekant på kanonartat sätt behandlas; vidare å femte notsystemet upprepningen i basen av huvudtemats början på tonikan samt dess fortsättning i den karakteristiska basgången.

Notfragmentet, som år 1917 inköptes å Stockholms bokauktionskammare, har å baksidan av notskrift endast tre takter, skrivna av Beethoven. Men därjämte finnes följande anteckning av Abr. Mankell: »Manuskript af L. v. Beethoven, en present af TOBIAS HASLINGER i Wien till ABR. MANKELL, 1836»¹.

Jämte förenämnda autografer äger Akademiens bibliotek ett litet urklipp förmodligen ur någon av Beethovens skissböcker, vilket ingår i den värdefulla samling av musikalier, autografer och böcker, som tillhört den år 1886 avlidne professorn O. D. WINGE², och som nyligen skänkts till Akademien af professor W:s dotter, fröken TERZETTA WINGE. Notfragmentet, som innehåller en enda takt noter på ett system, är uppklistrat på ett albumblad. Bilagt finnes ett skrivet blad av prof. W., vilket bl. a. anteckningar även har följande, som avser den ifrågavarande autografen: »Denna handskrift är af den i evighet store mästaren Ludwig van Beethoven. Min gode vän Uhlig, Kammarmusikus vid Kongl. Theatern i Stockholm (Clarinetist etc.) gaf mig densamma för mitt Album i November månad år 1840. Otto D. Winge.»

Beethoven-autograf i Musik. Akademien (något förstord).

¹ Om såväl Abr. Mankell som Tobias Haslinger se NORLIND: Allmänt musiklexikon.

² Se NORLIND: Allm. musiklex.